

Til Departement for Børn og Unge

24. maj 2024

Høringssvar vedrørende forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap

Kommuneqarfik Sermersooq takker for muligheden for at afgive høringssvar til forslaget til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap. Handicaplovgivningen sætter de juridiske rammer for kommunernes arbejde på handicapområdet, og Kommuneqarfik Sermersooq værdsætter inddragelsen af kommunerne i forbindelse med den omfattende revidering af lovgivningen. Kommunen finder det dog ærgerligt, at der ikke har været en større inddragelse i udarbejdelsen af lovforslaget.

Kommuneqarfik Sermersooq værdsætter, at høringsfristen blev udsat med 1 uge, men finder det kritisabelt, at den oprindelige varighed af høringsperioden ikke har taget højde for omfanget og kompleksiteten af høringsmaterialet, samt de 3,5 helligdage, som har været under høringsperioden. Endvidere er det kritisabelt, at forlængelsen af høringsfristen først blev afklaret 2 hverdage før den oprindelige afleveringsfrist. Det vil påvirke kvaliteten af de høringssvar, som departementet modtager.

Kommuneqarfik Sermersooq kan tilslutte sig lovgivningens formål, om at personer med handicap skal have rettigheder og muligheder på lige fod med andre. Vi tilslutter os ligeledes forståelsen af handicap, som de samfundsskabte barrierer en person med funktionsnedsættelser møder i samfundet.

Høringssvaret er delt op i kommunens generelle bemærkninger til lovgivningen og bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Bemærkningerne vedrører blandt andet:

- Økonomiske konsekvenser for kommunerne
- Oprettelsen af et fællesoffentligt IT-system
- Aldersafgrænsningen i handicaplovgivningen
- Oprettelse af midlertidige tilbud
- Takstforhandlingerne

Kuussuaq 2
Postboks 1005
3900 Nuuk
Grønland
kommuneqarfik@sermersooq.gl
Tlf. +299 36 74 00

Man. - ons.....kl. 10 - 15
Torsdag.....kl. 12 - 17
Fredag.....kl. 10 - 12

Generelle bemærkninger

Indarbejdelse af to bekendtgørelser

Indledningsvist bemærker Kommuneqarfik Sermersooq, at Selvstyrets lovbekendtgørelse af Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap nr. 7 af 1. juni 2022 og Selvstyrets bekendtgørelse om botilbud til personer med handicap nr. 19 af 4. november 2019, er skrevet ind i lovgivningen. Kommunen mener, at indarbejdelsen af bekendtgørelserne gør lovgivningen mindre bruger- og læsevenlig. Derudover er det sværere senere at foretage ændringer og tilføjelser til en lovgivning, end det er til bekendtgørelser.

Principperne om sektoransvarlighed og ligebehandling

Kommuneqarfik Sermersooq er enig i og værdsætter tilføjjelsen af de tre grundlæggende principper om sektoransvar, ligebehandling og kompensation i bemærkningerne til forslaget.

I henhold til sektoransvarlighedsprincippet undrer kommunen sig over, at § 5 er udgået, da tilgængeligheden til offentlige bygninger og faciliteter er nødvendig for at opnå lige rettigheder og muligheder for personer med handicap i samfundet. Det er ikke en mulighed at udarbejde en handicaplovgivning baseret på sektoransvarlighed og samtidig lade departementernes ressortfordeling styre, hvad der indgår i lovgivningen. Kommuneqarfik Sermersooq foreslår derfor, at § 5 forbliver i lovgivningen i overensstemmelse med princippet om sektoransvarlighed.

Kommunen vil derudover foreslå, at der i lovgivningen inkluderes regulering i forhold til anlæg, skoler og andre relevante sektorer med henblik på at skabe bedre adgangsmuligheder og inklusion af personer med handicap i alle dele af samfundet. Dette kan evt. placeres i en bekendtgørelse, så adgangen til at justere er lettere.

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker endvidere, at bl.a. dagtilbud, skole og sundhedsområdet forekommer helt fraværende i lovforslaget. Ligesom ældre er børn og unge inkluderet i lovens målgruppe, mens de fleste tilbud, som disse grupper modtager ikke er.

Kommunen bemærker, at lovgivningen flere steder er inkonsekvent i forhold til ligebehandlingsprincippet, og om hvorvidt personer med handicap skal have kompensation og støtte, så de har lige muligheder eller skal have særbehandling og mest mulig støtte. Andre steder i loven behandles borgere med funktionsnedsættelser som umyndige uden at de lovgivningsmæssigt er umyndiggjort.

Det medfører misforståelser i forhold til lovgivningens formål. Eksempelvis kan fremhæves forslagets § 14, om at der skal ydes en særlig indsats for personer med handicap, der er særligt udsatte. Kommunen er enig i, at

personer med handicap har brug for compensation/indsatser på baggrund af deres situation for at opnå lige muligheder, hvilket er et centralt element i ligebehandlingsprincippet. Det indebærer dog ikke en ekstraordinær eller særlig indsats. Generelt skal personen have tilstrækkelig støtte for at blive sidestillet med andre, og støtten skal være mindst muligt indgribende i personens liv.

I lovforslagets § 40 overlades udbetalingen og anvendelsen af borgerens lomme- og tøjpenge til en enkelt medarbejders skøn uden overholdelse af almindelige sagsbehandlingsregler ift. begrundelse og klageadgang.

Omfanget og graden af funktionsnedsættelsen

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at det i § 3 stk. 2 tydeliggøres, at aldersbetingede funktionsnedsættelser hører under handicaplovgivningen. I den forbindelse ønsker kommunen yderligere information i forhold til planerne om en ny ældrelovgivning, og hvordan snitfladerne vil være mellem en kommende ældrelov og handicaplovgivningen.

Kommunen understreger, at der fortsat er uklarheder i forhold til snitfladeproblematikker og konsekvenserne af inddragelse af aldersbetingede funktionsnedsættelser i lovgivningen. En bekendtgørelse eller lovgivning på ældreområdet vil eventuelt kunne hjælpe med at afklare nogle af problematikkerne. Hertil vil kommunen dog påpege, at ældre borgere, der modtager kommunal støtte (udover alderspension) modtager denne støtte på grund af deres funktionsnedsættelser og derfor har rettigheder under handicaplovgivningen, så en ældrelovgivning derved bliver overflødig, eller kan begrænses til tilføjelser til handicaplovgivningen.

Kommuneqarfik Sermersooq finder generelt, at hensynet til graden og omfanget af funktionsnedsættelsen er udeladt flere steder i lovgivningen. Kommunen ønsker, at det tydeligere fremgår i loven, at det er en helhedsorienteret, individuel og faglig vurdering, som ligger til grund for eventuel igangsættelse af støtten.

Økonomiske konsekvenser for kommunerne

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der med lovgivningen foretages en udvidelse af kommunernes ansvar og opgaver på en række områder. Der vil derfor være behov for tilførsel af flere midler til kommunerne i forbindelse med bloktilskudsforhandlingerne.

Kommunen finder, at afsnittet om "Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige" i bemærkningerne til lovforslaget er

mangelfuldt og utilstrækkeligt både i forhold til administrative og økonomiske konsekvenser. Det fremgår generelt ikke, hvordan man er nået frem til estimaterne i afsnittet. De nedenfor anførte estimater omfatter alene forventningerne til de økonomiske konsekvenser i Kommuneqarfik Sermersooq.

- **Flere støttemuligheder** - Det er Kommuneqarfik Sermersooqs vurdering, at de økonomiske konsekvenser af punktet er markant underestimeret. Punktet omfatter bl.a. støtte til aldersbetingende funktionsnedsættelser, og vil kraftigt øge kommunernes tilbudsvifte på ældreområdet, der i dag er reguleret af nogle forholdsvis overordnede love og bekendtgørelser. Særligt bliver kommunernes tilbud til ældre med psykiske funktionsnedsættelser mere omfattende end i dag. Det er Kommuneqarfik Sermersooqs vurdering, at dette vil medføre en ekstraudgift for hver kommune på adskillige millioner kroner.
Punktet omfatter også gruppebaseret hjælp og støtte samt individuel hjælp og støtte. Det er Kommuneqarfik Sermersooqs vurdering, at denne opgave for vores kommune alene vil beløbe sig til ca. 1 mio. kr. (1½ medarbejder samt huslejeudgifter).
- **Pasning af nær pårørende** - Kommuneqarfik Sermersooq finder, at estimatet af opgaven er for lavt, såfremt de nuværende formuleringer i loven bevares, dvs. at der udbetales på baggrund af tidligere bruttoløn, uden loft. Tilsvarende vil udgifterne til bostøtte vokse, såfremt der i fremtiden udbetales på baggrund af tidligere bruttoløn, uden loft.
- **Besøgsrejser** - Kommuneqarfik Sermersooq har aktuelt 47 borgere anbragt i døgntilbud under Socialstyrelsen og 37 borgere anbragt i døgntilbud i Danmark. Ca. halvdelen af borgerne anbragt i Grønland har været anbragt i mere end 10 år, hvor ca. 60 % af borgerne anbragt i Danmark har været anbragt i mere end 10 år. Kommuneqarfik Sermersooq forventer, at udgifterne beregnes og fordeles på baggrund af de faktiske data. Kommuneqarfik Sermersooq oplever et øget antal anbringelser og en øget efterspørgsel efter besøgsrejser. Derfor bør beløbet stige i overslagsårene og frem.
- **Merudgifter til implementering af loven** - Det er uklart, hvad der indgår i estimatet, herunder om det er merudgifter i kommunerne eller selvstyret.
- **Nyt fælles IT-system** - Det er ligeledes her uklart, hvad der indgår i estimatet, herunder om det er merudgifter i kommunerne eller selvstyret. Der vil være betydelige udgifter til oplæring, særligt hvis der forventes et forløb lignende implementeringen af

tilsvarende systemer til administration af offentlig hjælp og jobsøgningsydelse.

Derudover er en række tilførte opgaver, der slet ikke indgår i afsnittet om de økonomiske konsekvenser. Der er ikke taget højde for øvrige merudgifter, som efterlevelse af lovgivningen vil medføre for kommunerne, herunder:

- **Oprettelse og drift af midlertidige tilbud § 20** – Kommuneqarfik Sermersooq forventer, at tiltaget vil medføre ekstraudgifter for kommunen på 2-2,6 mio. kr. årligt, da der vil være tale om enkeltmandstilbud i en uafklaret periode. Det er Kommuneqarfik Sermersooqs erfaring, at oprettelsen af midlertidige tilbud til borgere, der afventer socialstyrelsens tilbud, koster kommunen ca. 1-1,5 mio. kr. om året. Såfremt Socialstyrelsen ikke opretter flere tilbud, og væksten i målgruppen fortsætter, vil beløbet stige over årene.
- **Indførelse af STU § 49** – På baggrund af Kommuneqarfik Sermersooqs erfaring vil STU-ophold på nuværende tidspunkt koste kommunen ca. 2,2 mio. kr. årligt i ekstraudgifter ift. et ordinært anbringelsestilbud. Beløbet forventes at stige over årene, da målgruppen vokser.
- **Ændringer af takstfastsættelsen for Socialstyrelsens tilbud §§ 121-124** – Kommuneqarfik Sermersooq finder det vanskeligt at vurdere, hvor store omkostninger, ændringerne vil medføre, men kan konstatere, at incitamenterne til at holde udgifterne nede, forsvinder, når kommunerne udelukkes fra forhandlingerne. Kommuneqarfik Sermersooq finder det decideret urimeligt, at der oprettes hjemmel til at videresende regningen for rejser i og udenfor Grønland. Det er et serviceniveau, der ligger langt over det kommunale og mange almindelige borgeres formåen. Kommuneqarfik Sermersooq forventer, at denne del nedskaleres til et niveau, der kan omfatte fisketure eller koloni i hytte i den nære geografi.
- **Rådgivning og vejledning § 11** – Kommuneqarfik Sermersooq finder det uklart i hvilket omfang, det er hensigten, at kommunen skal levere terapeutiske samtaler. Omkostningsniveauet afhænger derfor af, hvordan man praktiserer de terapeutiske samtaler, og om hvorvidt det sidestilles med reel terapi. Der forventes derfor udgifter på alt fra 450.000 – 3.000.000 kr.
- **Tidlig indsats § 16** – Kommuneqarfik Sermersooq vurderer, at denne vil beløbe sig til mindst 1 årsværk i kommunen.
- **Forebyggelse af seksuelle overgreb §§ 52-54** – Kommuneqarfik

Sermersooq er allerede i gang med implementering af tiltaget. Kommunen vurderer, at den resterende 40 % implementering vil beløbe sig til 200.000 kr. Derudover vil tiltaget medføre årlige udgifter for kommunen på 150.000-250.000 kr. til rådgivning og vejledning.

- **Rejser i forbindelse med sygdom og dødsfald** – Der mangler estimat på denne rettighed.
- **Oprettelse af aktivitets- og samværstilbud i alle lokaliteter §§ 80-82** – Kommuneqarfik Sermersooq vurderer, at §§ 80-82 samt retten til egen bolig i § 2 og inklusion af de ældre i § 3 vil medføre et behov for oprettelse af en række lokale tilbud. Kommunen estimerer, at det vil koste kommunen ca. 1,5-1,8 mio. kr. årligt i drift. Derudover etableringsomkostninger som éngangsudgift.
- **Efterværn § 89-91** – Kommuneqarfik Sermersooq vurderer, at efterværn vil medføre merudgifter i opstarten, men på sigt balancere, såfremt borgere opnår bedre kompetencer og mere selvhjulpenhed.
- **Indførelse af en række sagsbehandlingsfrister** – Med lovforslaget ønskes implementeret en række sagsbehandlingsfrister, som kræver ekstra bemanding at efterleve. I Kommuneqarfik Sermersooq estimeres de ekstra udgifter at svare til 2 årsværk.

Der mangler generelt en tydelig adskillelse i afsnittet i de almindelige bemærkninger til loven af, hvilke midler, der tilføres kommunerne, og hvilke der tilføres Selvstyret.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Kapitel 1: Indledende bestemmelser

Formål

I § 1 stk. 2 står, at formålet er "...at medvirke til **at sikre**, at den enkelte kan fastholde sit aktuelle funktionsniveau...". Kommuneqarfik Sermersooq bemærker hertil at fastholdelse af et aktuelt funktionsniveau ikke kan sikres. Det foreslås derfor, at ordet "**sikre**" skiftes ud med "**understøtte**". Sætningen kan eventuelt ændres til "**Desuden er formålet at understøtte, at den enkelte kan fastholde eller mindske reducere af sit aktuelle funktionsniveau...**".

I § 1 stk. 2 nr. 2 foreslår kommunen, at "**den enkeltes problemer**" ændres til "**den enkeltes udfordringer**".

I § 1 stk. 2 nr. 3 foreslår vi, at "**eller**" slettes og erstattes med et komma, da indsatserne både skal understøtte den enkeltes muligheder for at fastholde egne ressourcer og fremme øget selvstændighed.

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker i § 2, at vi yder støtte til, at borgeren, så vidt muligt, kan bo i den bolig, som borgeren har valgt. Det handler ikke om at tilvejebringe flere tilbud om boliger, men understøtte, at borgeren kan være i eget hjem i forhold til boligændringer og hjælpemidler. Kommunen anbefaler, at det i bemærkningerne tydeliggøres, at retten til frit at vælge bolig omhandler eget hjem og ikke botilbud, som beror på en faglig helhedsorienteret vurdering.

I § 2 stk. 2 foreslår kommunen, at en afvejning af lokalitet og omfanget af plejebehov inkluderes ud over personens behov.

Målgruppe

I § 3 stk. 3 er der en manglende sammenhæng i henvisningen til §§ 48-50, og det som må være gældende, hvis man er anbragt ved dom.

Definitioner

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at § 5 nr. 1 definerer bisidder, som en person, der har gennemført et bisidderkursus udbudt af socialstyrelsen. Dette er dog ikke inkluderet i §§ 18-19 om bisidderordningen. Se kommunens kommentar herom til §§ 18-19.

I § 5 nr. 2 defineres botilbud som "**Et tilbud, der omfatter bokollektiver, beskyttede boenheder og døgntilbud**". Kommuneqarfik Sermersooq foreslår, at definitionen af bokollektiver og beskyttede boenheder

adskilles fra døgntilbud, eftersom bokollektiver og beskyttede boenheder er borgerens eget hjem, men døgntilbud ikke er borgerens eget hjem, og det derfor i nogle forhold er forskellige regelsæt. Kommunen bemærker, at begrebet botilbud anvendes inkonsistent i lovgivningen, blandt andet i § 60, hvor der står "*Døgntilbud og botilbud*" og i § 49, § 53, § 111 og § 129, hvor ordet "*bosted*" anvendes.

Kommunen bemærker hertil, at ældreinstitutioner ikke er en del af begrebet "*botilbud*", og ser dette som en bevidst skillelinje i forhold til ældre med handicap.

I § 5 nr. 6 foreslår kommunen, at "*han eller hun*" rettes til "*vedkommende*".

Kommunen ønsker yderligere en definition af underretninger inkluderet i lovgivningen eller bemærkningerne. Se kommunens kommentar herom til § 65.

Kapitel 2: Naalakkersuisuts ansvar og kompetencefordeling

Nødvendige antal pladser

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker oplysning om, hvordan § 7 skal forstås i sammenhæng med § 20 om kommunens forpligtelse til at oprette midlertidige tilbud. I forhold til § 20 er det uklart, hvad der er midlertidig, og kommunen finder det bekymrende, hvis dette kan give anledning til, at der ikke oprettes de nødvendige døgntilbudspladser. Se yderligere kommentar til § 20.

Kommuneqarfik Sermersooq foreslår, at der sættes en tidsfrist på oprettelsen af døgntilbudspladser i forhold til antallet på venteliste. Kommunerne kan blive pålagt at oprette bokollektiv eller beskyttet boenhed, når der er to på venteliste.

Pissassarfik

I bemærkningerne til § 8 i forslaget beskrives en række opgaver som Pissassarfik kan i forhold til kommunerne, herunder nr. 1, nr. 2 og nr. 6 i § 8. Kommuneqarfik Sermersooq ønsker afklaring af, hvordan det vurderes, hvornår Pissassarfik skal løfte kan-opgaverne i de tilfælde, hvor kommunerne ikke er i besiddelse af den nødvendige viden og faglige ressourcer og derfor henvender sig for hjælp. Kommunen anbefaler, at kan-opgaverne ændres til skal-opgaver.

I forhold til § 8 nr. 1 vil Kommuneqarfik Sermersooq gøre opmærksom på, at kommunen har pligt til at informere borgere om klageadgang i forbindelse med en afgørelse. Kommunen ønsker en afklaring af, hvad der

adskiller Pissassarfik's vejledningspligt om klageadgang fra kommunens. Såfremt Pissassarfik og kommunen har samme rådgivnings- og vejledningspligt om klageadgang, ønskes dette tydeliggjort i paragraffen.

Kapitel 3: Kommunalbestyrelsens ansvar og kompetencefordeling

Rådgivning og vejledning

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker en tydeligere definition af formålet med de terapeutiske samtaler. Det understreges, at det ikke er en kommunal opgave, men sundhedsvæsnets opgave at tilbyde behandling, herunder samtaler med psykolog. Kommunen anbefaler derfor, at sætningen i bemærkningerne til § 11 stk. 2 nr. 1 "*Terapi skal sidestilles med behandling*" fjernes. Såfremt formålet med de terapeutiske samtaler kun er behandling, bør de udgå af paragraffen, og lægges over til sundhedsvæsnets.

Kommunen foreslår dertil, at "*samtale med psykoterapeut*" fjernes fra listen over terapeutiske samtaler i bemærkningerne til § 11 stk. 2 nr. 1, da psykoterapeut ikke er en akkrediteret uddannelse eller beskyttet titel.

Nødvendige støttemuligheder og botilbud

Kommuneqarfik Sermersooq undrer sig over, hvorfor pladser på midlertidige tilbud jf. § 20 ikke er inkluderet i § 12 stk. 2: "*... skal sørge for, at der er det nødvendige antal pladser i bokollektiver og beskyttede boenheder*".

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der i § 13 stk. 4 er indsat en ny tidsfrist for iværksættelse af støtte inden for 48 timer ved akut behov. Tidsfristen er urealistisk for kommunen at overholde, især i de tilfælde, hvor flere parter skal indover, fx sundhedsvæsnets. Derudover er der behov for en tydeligere afklaring i bemærkningerne af, hvad der forstås ved akut behov for støtte.

Kommuneqarfik Sermersooq påpeger, at § 14 lægger op til ekstraordinære indsatser og særbehandling, hvilket er i strid med ligebehandlingsprincippet og formålet med lovgivningen. Personer med handicap, der er særligt udsatte med eksempelvis hjemløshed eller misbrugsproblematikker, udgør halvdelen af målgruppen for voksne med handicap. Kommunen ser det som en udfordring for ligebehandlingen i sagsbehandlingen, at forslaget dikterer, at sagerne for socialt udsatte personer med handicap skal prioriteres over personer med handicap, som ikke er socialt udsatte. Det understreges, at kommunen arbejder efter god forvaltningsskik med en faglig vurdering af en sags kompleksitet og

akuthed. Kommunen foreslår, at lovgivningen i stedet tydeliggør, at vurdering og igangsættelse af indsatser sker ud fra en faglig og helhedsorienteret vurdering.

Udredning

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der i § 15 stk. 6 fastsættes en ny frist for udredning, der "... skal afsluttes senest 2 måneder efter, at kommunalbestyrelsen har erfaret, at en person med handicap kan have behov for støtte". Kommunen er enig i, at der skal være hurtigere udredning, men finder tidsfristen urealistisk, især hvis der under udredningen skal indhentes lægeerklæringer og samarbejdes med sundhedsvæsnen, jf. § 15 stk. 2 nr. 5. I så fald vil det kræve, at der ligeledes fastsættes en sagsbehandlingsfrist for sundhedsvæsnen.

I § 15 stk. 6 står "*I forbindelse med afslutningen af udredningen skal der træffes en skriftlig afgørelse, hvis personen med handicap skal tildeles støtte eller hjælpemidler...*". Kommunen ønsker en præcisering af, om det også skal være en skriftlig afgørelse, hvis personen ikke skal tildeles støtte eller hjælpemidler, eller om afgørelsen også kan være mundtlig.

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at § 15 stk. 7 vil medføre unødvendigt og mere administrativt arbejde. Kommunen arbejder efter ombudsmandens regler for god sagsbehandlingsskik, hvori det fremgår, at borgeren skal orienteres hver tredje måned, om hvordan det går med borgerens sag.

Kommunen finder, at § 15 stk. 9 er meningsløs, da Pissassarfik ifølge bemærkningerne til § 8 selv kan vurdere, om de vil hjælpe kommunerne med at lave en udredning. Kommunen ønsker en tydelig afklaring af, hvornår Pissassarfik skal tage imod en kommunes anmodning om hjælp til en sag, herunder i forhold til sagens kompleksitet og kommunens faglige ressourcer.

Tidlig indsats

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at § 16 om tidlig indsats er en omfattende udvidelse af kommunens tilbud i dag og vil øge behovet for ressourcer og bevillinger til kommunerne.

I § 16 stk. 2 udvides målgruppen for familieorienteret rådgivning til "... enhver, som på grund af særlige forhold må antages at have behov for det". Dette er i bemærkningerne til § 16 uddybet med, at rådgivningen også skal foretages uden, at der "*i øvrigt er iværksat eller skal iværksættes andre former for støtte*". Kommunen foreslår, at familieorienteret rådgivning til

alle bør inkluderes i en lovgivning målrettet "alle", frem for handicaplovgivningen.

I § 16, stk. 3 ændres "nr. 1-4" til "stk. 4, nr. 1-4"

I § 16 stk. 4 nr. 4 står "Andre indsatser, der har til formål at forebygge en persons eller familiens vanskeligheder". Kommunen påpeger, at dette ligeledes er en yderst bred formulering, som gør det vanskeligt at fastsætte et serviceniveau for de forebyggende indsatser.

Lægefaglig undersøgelse og behandling uden samtykke
Kommuneqarfik Sermersooq påpeger, at § 17 ikke hører til i denne lovgivning eller i kommunalt regi, men bør ligge ved sundhedsvæsenet, da kommunen ikke undersøger eller behandler livstruende sygdomme.

Bisidderordning
Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der hverken i §§ 18-19 eller i bemærkningerne til §§ 18-19 er krav om, at bisiddere skal have gennemført bisidderkursus af socialstyrelsen. Dog bemærkes, at en bisidder i § 5 nr. 1 defineres, som en person, der blandt andet har gennemført bisidderkursus. Kommunen understreger, at et krav om bisidderkursus vil indsnævre det allerede snævre rekrutteringsgrundlag for bisiddere. Derfor foreslår kommunen, at erfaring inden for handicap- og socialpsykiatriområdet, som beskrevet i bemærkningerne til § 18 stk. 1, vil være tilstrækkelig forudsætning for at blive bisidder, og at teksten om bisidderkursus fjernes fra § 5, nr. 1. Alternativt kan det tilføjes i bemærkningerne, at en bisidder kan ansættes uden bisidderkursus, men skal tage et bisidderkursus, når dette udbydes.

Kommunen ønsker tilføjet i bemærkningerne til § 18 eller § 19, hvad kommunerne skal gøre, i de tilfælde, hvor der ingen ansøgere er til de opslåede stillinger som bisiddere.

Kommunen finder det problematisk, at bisidderne, som skal sikre borgernes rettigheder i sagsbehandlingen, er betalt af kommunerne. Kommunen anbefaler, at opgaven varetages af en uafhængig instans.

Midlertidigt anbringelsessted
Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at kommunerne ikke har lov hjemmel til at drive døgntilbud jf. § 37, men bokollektiver jf. § 21 og beskyttede boenheder jf. § 28. Kommunen undrer sig derfor over, hvorfor kommunen i § 20 må drive et midlertidigt tilbud til borgere, der er visiteret og på venteliste til et døgntilbud (se lignende kommentar herom til § 35).

Kommunen mener, at ansvaret for midlertidige anbringelsessteder i stedet bør ligge under Socialstyrelsen, som har den nødvendige erfaring og ekspertise i at drive døgntilbud. Det vil endvidere give Socialstyrelsen fornøden information og incitament i forhold til behovet for nye tilbud. Såfremt kommunerne skal drive midlertidige tilbud, skal det indgå i bloktilskudsforhandlingerne.

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der i bemærkningerne til § 20 står, at "*Socialstyrelsen bør 1 gang i kvartalet orientere kommunalbestyrelsen om, hvornår der kan forventes at kunne blive tildelt en egnet plads i et døgntilbud*". Kommunen foreslår, at "*bør*" ændres til "*skal*", samt at forpligtelsen til orienteringen rykkes fra bemærkningerne op i lovgivningens § 20, evt. som stk. 2. Ombudsmanden har bedt Kommuneqarfik Sermersooq orientere borgere på venteliste om status mindst én gang i kvartalet, uagtet om der er sket ændringer. Kommunen kan ikke efterleve sine forpligtelser med mindre Socialstyrelsen sørger for at orientere kommunen.

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker yderligere en tydeliggørelse i lovgivningen om, hvad der skal forstås ved "midlertidig" og at der fastsættes en tidsbegrænsning. Det foreslås derfor en tidsbegrænsning på fire måneder tilføjet i § 20, evt. som stk. 3.

Derudover vil kommunen påpege, at det er mere omkostningskrævende at lave midlertidige løsninger end at oprette det nødvendige antal pladser på døgntilbud jf. § 7. Såfremt det nødvendige antal pladser blev oprettet, ville der ikke være behov for en paragraf i lovgivningen om midlertidig anbringelse. Se kommunens kommentar til § 7 samt til forslagets økonomiske konsekvenser.

Kapitel 4: Bokollektiv og Kapitel 5: Beskyttede boenheder

Bokollektiv

I § 21 stk. 2 nr. 2 står: "*de pågældende kan fungere sammen*". Kommunen finder den formulering problematisk, da målgruppen for borgere på et bokollektiv generelt har udfordringer med det sociale i at kunne sammen med andre. Flere i målgruppen vil helst bo alene, men har ikke den mulighed grundet boligmangel.

Kommunen påpeger til § 22 stk. 3, at flere personer med handicap godt ville kunne bo i eget hjem med støtte, men ikke kan anskaffe egen bolig.

Kvalitetsstandarder og vedtægt

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der er et vist overlap mellem udarbejdelsen af kvalitetsstandarder jf. § 23 og § 30 og udarbejdelsen af vedtægter jf. § 25 og § 32. Vi foreslår derfor, at kommunen i stedet (som i dag) laver en kvalitetsstandard for tilbudstypen og laver vedtægter for det enkelte tilbud med de tilbudsspecifikke forhold.

Alle kommunale tilbud er underlagt regnskabsloven, hvorfor nr. 5 i § 25 og § 32 er unødvendig.

Indretning

I § 24 og § 31 foreslår kommunen "*eget hjem*" i stedet for "*private bolig*".

Daglig ledelse

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at alle paragrafferne om daglig ledelse er fra Selvstyrets bekendtgørelse om botilbud til personer med handicap nr. 19 af 4. november 2019. Kommunen undrer sig over, hvorfor enkelte paragraffer er udeladt.

Kommunen foreslår, at § 26 stk. 4 og § 33 stk. 4 ændres til "*Der skal ved ansættelse af leder og personale indhentes straffeattest og børneattest*". Flere borgere med funktionsnedsættelser kan være yderst sårbare fysisk eller psykisk og ikke nødvendigvis alderssvarende, og det vil derfor være relevant, at der altid indhentes både straffe- og børneattest.

Øvrige bestemmelser for bokollektiv og beskyttet boenhed

Kommunen bemærker i § 35, at der kan træffes afgørelse om at tilbyde en person ophold i et bokollektiv eller beskyttet boenhed i en anden kommune. Kommunen undrer sig hertil over relevansen i praksis, da ingen kommuner i Grønland har ledige pladser.

Kapitel 6: Døgntilbud

Døgntilbud

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at § 39 er i strid med § 20, da kommunen både skal tilbyde ophold på døgntilbud, men samtidig drive noget midlertidigt. Det skal tydeliggøres, hvor lang behandlingstiden må være fra kommunens indstilling af en person med handicap til døgntilbud til borgeren tilbydes dette. Kommunen foreslår dertil, at der i lovgivningen afklares, hvornår der er behov for et midlertidigt anbringelsessted og en frist på oprettelse af nødvendige pladser på døgntilbud. Se kommentar herom til § 7 og § 20.

Lomme- og tøjpenge

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker i § 40 stk. 3 og stk. 4, at det økonomiske ansvar for tøj- og lomme penge er placeret hos forstanderen for døgntilbuddet. Det er en tidligere regulering anvendt på børneområdet. Kommunen mener, at bestemmelsen er mærkværdig i forhold til voksne borgere med handicap, der hverken er umyndiggjorte eller har økonomisk værgemål. Kommunen finder endvidere, at skønnet over udbetalingen og anvendelsen af borgerens lomme- og tøjpenge er en for alvorlig og principiel sag til at placere hos en enkeltperson.

Indretning

Kommunen bemærker, at døgntilbud i §§ 42-44 ikke beskrives som beboernes private bolig/eget hjem, hvilket er en skillelinje fra bokollektiver i § 24 og boenheder i § 31, der skal betragtes som beboernes private bolig. Se bemærkning herom til § 5 nr. 2.

Daglig ledelse

Kommuneqarfik Sermersooq undrer sig over, at der står "forstanderen" og ikke "Naalakkersuisut" i § 46 stk. 3. Det foreslås, at dette ændres, så sproget ligner de samme paragraffer for kommunerne i kapitel 4 og 5.

Ophold i botilbud uden for Grønland

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der i § 48 stk. 2 og § 49 stk. 1 er tilføjet "tidsbegrænset ophold". Kommunen er enig i, at et ophold i udgangspunktet er tidsbegrænset, men ønsker et fokus på fastsættelse af en konkret tidsbegrænsning af opholdets længde. Det foreslås, at en forventet tidshorisont kan inkluderes i indholdet til indstillingen i § 48 stk. 3 og § 49 stk. 3.

Kommuneqarfik Sermersooq foreslår, at forsørgelsesgrundlaget skrives ind i oplistningerne i § 48 stk. 3 og § 49 stk. 3, så det sikres, at man i forbindelse med sagens oplysning også har forholdt sig til borgerens økonomiske forhold.

Kommuneqarfik Sermersooq foreslår, at sagsbehandlingsfristerne fastsat i bemærkningerne til § 48 stk. 3 og § 49 stk. 3 skrives ind i selve lovgivningen. Sagsbehandlingsfristerne for kommunen er skrevet ind i selve loven, og det samme bør være gældende for Naalakkersuisut.

Kommuneqarfik Sermersooq undrer sig over i § 49, at Naalakkersuisut skal godkende efterskoleophold og andre kompetenceudviklingsforløb uden for Grønland. Det foreslås, at § 49 skal indeholde kompetenceudviklingsforløb, såsom efterskole, højskole eller lignende,

som kommunen selv kan sagsbehandle uden at det skal gennem Naalakkersuisut. Eventuelt kan tilføjes en tidsbegrænsning på kompetenceudviklingsforløbet på 3 år svarende til et STU-ophold. Dertil foreslår kommunen, at § 48 og § 49 omskrives, så alle døgntilbudsophold, der skal igennem en godkendelse i Naalakkersuisut kun indgår i § 48.

Ændring og ophør af botilbud

I § 51 står "... når botilbuddet ikke længere dækker personens behov for hjælp". Kommunen vil hertil påpege, at det er muligt at træffe beslutning om ophør af botilbud, selvom botilbuddet fortsat dækker personens behov for hjælp, eksempelvis kan personen med handicap være på et tidsbegrænset ophold eller have opnået et højere mestringsniveau, som betyder, at det ikke længere er nødvendigt med en ligeså indgribende støtte. Kommunen understreger, at der i praksis arbejdes med mindst muligt indgribende støtte for personer med handicap. Kommunen foreslår i stedet følgende sætning: "... når personens funktionsniveau har ændret sig og borgeren har fået et mere eller et mindre omfattende behov for hjælp".

I § 51 stk. 2 nr. 4 foreslås, at der skrives "botilbud" og "ophør af ophold på botilbuddet" i stedet for "anbringelsessted" og "ophør af anbringelsen". Det vil være mere konsistent med det sprog, der bruges i resten af lovgivningen. Derudover foreslås, at "stillingtagen" skiftes ud med "udtalelse", der ligeledes er brugt i § 51 stk. 4.

I § 51 stk. 4 foreslår kommunen, at der tilføjes en svarfrist på udtalelsen fra Pissassarfik med 10 dage fra modtagelsen, ligesom fristen i bemærkningerne til § 48 stk. 3 og § 49 stk. 3.

Kapitel 7: Forebyggelse og håndtering af seksuelle overgreb på bosteder

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der flere steder i kapitlet anvendes begrebet "bosteder" i stedet for "botilbud", hvilket ikke er i overensstemmelse med sproget i resten af lovgivningen.

Kommuneqarfik Sermersooq mener, at forebyggelse af seksuelle overgreb er et vigtigt fokusområde, men at fokuset ikke udelukkende bør være på overgreb. Kommunen ønsker, at lovgivningen ligeledes inkluderer seksuel sundhed hos personer med handicap. Personer med handicap har ret til at opleve deres egen seksualitet og have seksuelle forhold på lige fod med andre, og skal med relevant rådgivning og gennem lovgivningen støttes hertil.

Seksualpolitik

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at det i bemærkningerne til § 53 stk. 1 fremgår, at kommunen i udarbejdelse af en seksualpolitik kan gøre brug af en seksualvejleder. Der findes imidlertid ikke seksualvejledere i kommunalt eller selvstyre regi, som kan varetage den opgave. Socialstyrelsen har eksempelvis ikke tilbud om materiale, rådgivning eller undervisning i forhold til seksuel sundhed hos personer med handicap.

Kommunen finder, at punkterne i § 53 stk. 2 om rådgivning og vejledning er et omfattende fagområde i sig selv, som kommunens medarbejdere ikke kan forventes at løfte. I stedet er det bedre at drøfte situationerne, når de opstår, eventuelt med rådgivning og vejledning fra Pissassarfik eller andre professionelle rådgivere. Kommunen vil have behov for yderligere ressourcer til efteruddannelse af personale om seksualitet og/eller lønudgifter til ansættelse af seksualvejledere og rådgivere.

Kommuneqarfik Sermersooq mener, at beskrivelsen af indholdet i seksualpolitikken i § 53 stk. 2 er for detaljeret og overlader for lidt handlerum for kommunerne. I kommunens bokollektiver og beskyttede boenheder er der meget forskellige målgrupper med forskellige behov i forhold til seksualitet og forebyggelse af seksuelle overgreb. Kommunen foreslår derfor, at indholdet i stedet lægges i en vejledning til lovgivningen.

I § 53 stk. 2 foreslås det, at "omfatte" ændres til "have procedurer for".

I § 53 stk. 2 skal "nr. 85)" ændres til "8)".

Det foreslås, at § 53 stk. 2 nr. 9 omformuleres, da den kan misforstås. Vi foreslår formuleringen: "støtte fra personale og andre professionelle til personen, som er blevet udsat for overgreb".

Håndtering af viden eller mistanke om at person med handicap er udsat for et overgreb

Kommuneqarfik Sermersooq foreslår, at § 54 flyttes til bemærkningerne.

Kommunen påpeger, at processen ved mistanke om et seksuelt overgreb starter med en samtale og vurdering med ledelsen, inden man handler og søger afklaring som i § 54 nr. 1 og 2. Såfremt personalet ved mindste mistanke selv søger afklaringer, er der risiko for at optrappe en situation unødigt. I stedet bør det blive drøftet med ledelsen først for at vurdere sagens karakter og eventuelt opsøge viden, vejledning og rådgivning hos professionelle, eventuelt Pissassarfik, om håndtering af sagen.

Kapitel 8: Generel sagsbehandling

Løbende opfølgning

Kommuneqarfik Sermersooq foreslår, at § 56 integreres som en del af det personrettede tilsyn, da det personrettede tilsyn skal være med til at sikre den løbende opfølgning på støtten.

Handleplan

Kommunen foreslår, at "*Kommunalbestyrelserne*" i § 58 ændres til "*Kommunalbestyrelsen*".

Kommunen finder i § 58 stk. 3, at handleplanen bliver for tilbudsorienteret og mangler fokus på borgerens egne ønsker og mål i livet. Formålet i selve handleplanen er ikke tilbuddet/støtten, som blot er en hjælp for at arbejde henimod borgerens ønsker og behov. Kommunen foreslår, at der i § 58 stk. 3 tilføjes et pkt. 7 "*Borgerens egen kommentar til handleplanen*". For at iværksætte et samarbejde med borgeren fra starten, er det vigtigt, at borgeren selv har bidraget med egne ønsker og tanker for fremtiden.

Kommunen ønsker en tydeliggørelse i handleplanen i forhold til, hvilke barrierer, der kan være for arbejdet med målet i handleplanen. Der kan eksempelvis være uddannelses- og beskæftigelsesmæssige barrierer, som kommunen ikke kan løfte.

Udviklingsplan

Kommuneqarfik Sermersooq foreslår i § 59, at det ikke kun er døgntilbud, men også bokollektiver og beskyttede boenheder, der skal udarbejde udviklingsplaner med udgangspunkt i handleplanen og statusrapporten, da det er dokumenter, som skal supplere hinanden i arbejdet med borgeren, og er relevant på alle botilbud.

Kommunen foreslår, at forsørgelsesgrundlaget indgår i oplistningen i § 59 stk. 2. Eventuelt kan dette også indgå i en handleplan.

Kommunen foreslår en tilføjelse i § 59, at iværksættelse af undervisnings-, uddannelses og beskæftigelsestilbud i § 59 stk. 2 skal være under hensyntagen til borgerens alder og funktionsniveau.

Kommunen foreslår, at § 59 stk. 2 nr. 2 ændres til "*anvendte pædagogiske og sundhedsfaglige metoder*" i stedet for "*og pleje*". Sundhedsfaglige metoder åbner op for muligheden for pleje, diætister, medicinadministration, misbrugsbehandling mm.

Statusrapport

I § 60 bør der ikke stå både "*Døgntilbud og botilbud*", jf. definitionerne i § 5 bør der stå "*Botilbud*".

I § 60 stk. 2 nr. 2 mangler mellemrum i teksten "*... for personer på 18 år...*".

Formuleringen "*... personens sundhedsforhold eller sociale forhold*" i § 60 stk. 3 kan misforstås, da det er uklart, hvad der menes med sociale forhold. Botilbud skal eksempelvis ikke blande sig i borgerens sociale relationer. Vi foreslår derfor, at "*sociale forhold*" ændres til "*væsentlige forhold*".

Kommunen forstår ikke meningen i sætningen "*... skal løbende udarbejde skriftlige statusrapporter...*" i § 60 stk. 4. Refereres der til den statusrapport, som skal udføres 1 gang årligt for personer på 18 år eller ældre jf. § 60 stk. 2, eller er det andre skriftlige statusrapporter, som skal udarbejdes løbende i løbet af året? Kommunen foreslår i stedet formuleringen "*.... skal udarbejde skriftlige statusrapporter halvårligt eller årligt jf. stk. 2, som skal...*"

Kapitel 9: Underretning

Kommunens handlepligt ved underretning

Kommuneqarfik Sermersooq finder, at tidsfristerne i § 65 stk. 1 og stk. 2 er uforståelige og svære at sagsbehandle efter. Kommunen forstår det som, at der skal træffes afgørelse inden for 5 arbejdsdage, om hvorvidt der indenfor 24 timer kan træffes afgørelse om at gå i gang med en udredning, som skal iværksættes senest 2 uger efter underretningen. Kommunen ønsker sagsbehandlingsfristerne tydeliggjorte, eventuelt kan følgende overvejes:

- at tidsfristerne i lovgivningen samles i en paragraf med henvisninger
- at der henvises til § 13 stk. 4 om akut behov for støtte, hvor tidsfristen er 48 timer
- at § 65 deles op i flere paragrafer, så det bliver tydeligt, hvad der henvises tilbage til

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at § 65 stk. 2 kan få betydning for, at anden sagsbehandling nedprioriteres for at iværksætte en udredning. Det er vigtigt at pointere, at det er en faglig helhedsorienteret vurdering, der skal ligge til grund for, hvordan en sag prioriteres.

Det må gerne fremgå af en kommende vejledning, hvilke forhold, som kan give anledning til en underretning.

Kapitel 10: Støttemuligheder og Kapitel 11: Pasning af nærtstående med handicap

Bostøtte til varetagelse af omsorg i eget hjem og pasning af nærtstående med et handicap

Kommuneqarfik Sermersooq finder, at § 67 og kapitel 11 (§101 og § 102) om "*pasning af nærtstående med handicap*" ligner hinanden på flere punkter. Kommunen ser kapitel 11 som en orlovsordning fra arbejdspladsen, mens § 67 kan være en permanent løsning. Kommunen foreslår, at paragrafferne placeres, så de står i forlængelse af hinanden i lovgivningen for at øge læsevenligheden. Derudover foreslås, at forskellen på de to typer af støtte tydeliggøres i forhold til, hvornår den ene eller anden finder anvendelse.

I § 67 stk. 3 og § 101 stk. 3 nævnes, at personen aflønnes på baggrund af tidligere bruttoindtægt. Kommunen finder dette bekymrende, da der bør være samme løn for samme omsorgsopgave. Det foreslås, at der fastsættes en minimums- og maksgrænse på aflønningen. I dag er beløbsgrænsen for aflønningen fastsat i et takstblad, hvor minimum er 103,47 kr. og maksimum er 166 kr. i timen.

Kommunen bemærker, at der i § 67 stk. 4 stilles krav til ansættelsen i forhold til straffeattest, børneattest og dom for forbrydelser inden for de seneste 10 år. Kommunen ser det som gode krav, og bemærker, at der ikke er sat tilsvarende krav for ansatte på døgntilbud, bokollektiv og beskyttede boenheder.

I § 68 stk.1 nr. 1 ændres ordet "*værge*" til "*værges*".

I § 101 stk. 8, står "*Hvis ansættelsen på grund af undskyldelige omstændigheder afbrydes i ansættelsesperioden, udbetaler kommunen løn til den ansatte i 1 måned efter udgangen af den måned, hvor ophøret finder sted*". Kommunen understreger, at dette vil være i strid med funktionærloven, såfremt ansættelsen har varet længere end 6 måneder. Kommunen undrer sig over, hvorfor der ikke følges almindelig ansættelsesret.

I § 102 stk. 1 ændres henvisningen til § 101 stk. 5 i stedet for § 101 stk.4.

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker i § 102 stk. 3, at det er muligt at forlænge pasningsperioden på op til 12 måneder ad gangen, så længe den samlede periode ikke overstiger 10 år. Kommunen finder, at dette ikke tager hensyn til arbejdsgiveren, som har givet en medarbejder orlov, eller er den bedste løsning for den nærtstående. Kommunen foreslår, at der sættes en maksimal varighed på pasningsperioden, eksempelvis 6-12

måneder. Såfremt der bliver behov for forlængelse af pasningsperioden, skal kommunen reorganisere efter § 67. Derfor foreslår kommunen, at § 102 fjernes, så muligheden for forlængelse er en reorganisering efter § 67.

Boligindretning

Kommuneqarfik Sermersooq påpeger, at begrebet "*boligændringer*" anvendes i stedet for "*boligindretning*" i det praktiske arbejde, da der oftest skal foretages nødvendige ændringer i boligen for at støtte personer med handicap, og ikke blot skal rykkes rundt på placeringen af møbler.

I § 69 stk.1 nr. 1 påpeger kommunen, at sætningen med fordel kan omformuleres, da "*nødvendigt*" og "*bedre egnet*" ikke stemmer overens.

I § 69 stk.1 nr. 2 foreslår kommunen at inkludere "*i højere grad*" i sætningen, da personen ikke nødvendigvis kommer til at klare sig selv i egen bolig uden hjælp og støtte.

Kommuneqarfik Sermersooq foreslår, at der i bemærkningerne til § 69 inkluderes, at der ikke må foretages boligændringer i borgerens eget hjem, som øger husets værdi.

Hjælpemidler og motordrevne køretøjer

Kommuneqarfik Sermersooq understreger til § 70 og § 73, at der ligger en faglig helhedsvurdering til grund for tildeling af hjælpemidler og motordrevne køretøjer. Kommunen foreslår, at den faglige udredning og helhedsvurdering, som ligger til grund for bevilling af hjælpemidler eller køretøj, med fordel tydeliggøres i paragrafferne.

Kommuneqarfik Sermersooq foreslår, at der indskrives, at borgeren efter evne skal deltage i finansieringen af reparation eller anskaffelse af nyt hjælpemiddel eller køretøj ved grov uagtsomhed, misligholdelse eller forsætlig skade.

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker, at der inkluderes bedre muligheder i lovgivningen for anvendelse af tryghedsskabende velfærdsteknologi, som skal bidrage til at skabe tryggere forhold for borgeren.

I bemærkningerne til § 73 ønsker kommunen mere uddybende beskrivelse af:

- Anskaffelse af motordrevet køretøj til personer, der bor i byer, hvor der er taxa i perioder og i nogle tidsrum, da det er uklart, om det vil være tilstrækkeligt til ikke at bevillige et motordrevet køretøj
- Specificering af hvornår det er forsvarligt/uforsvarligt for borgeren

at anvende køretøjet, herunder om køretøjet kan tages væk igen, når det ikke længere vurderes som forsvarligt

Støtteperson

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at bl.a. dagtilbud og skole er fraværende i lovforslaget. Støttepersoner er et tilbud, som bør være tilgængelig for alle med handicap, der har behov herfor for at deltage i et tilbud. Kommunen bemærker dertil, at "ældreinstitution" er tilføjet i § 75 og undrer sig over, at skoler, dagtilbud og fritidstilbud ikke er inkluderet, da børn og unge gruppen ligeledes er inkluderet i lovgivningen.

I § 75 foreslår kommunen, at sætningen "... har behov for socialpædagogisk støtte for at kunne klare sig i eget hjem, bokollektiv, beskyttet boenhed eller ældreinstitution" ændres til "... har behov for socialpædagogisk støtte i eget hjem, dagtilbud, skole, fritidstilbud, bokollektiv, og eventuelt hvis behovet for støtte ikke kan løstes i beskyttet boenhed og ældreinstitution".

Kommunen bemærker, at det vil være relevant med en passus, evt. i stk. 7, hvori det fremgår, at støttepersonen skal udarbejde statusrapporter for de personer med handicap, der modtager støtte, som opfølgning på støtten. Kommunens støttekorps for voksne med handicap i Nuuk udarbejder og arbejder med statusrapporter.

Tilbud om gruppebaseret hjælp og støtte samt tilbud om individuel tidsbegrænset socialpædagogisk hjælp og støtte

Kommuneqarfik Sermersooq ønsker, at § 76 og § 77 placeres før § 75 om støttepersoner. Derudover kan skoler og dagtilbud med fordel blive inkluderet og fremhævet i paragrafferne eller i bemærkningerne.

Kommunen foreslår dertil, at § 76 gøres til skal-opgave i stedet for en kan-opgave for kommunerne. Dertil påpeger kommunen, at tilbuddene er en udvidelse af kommunens tilbud i dag og vil øge behovet for ressourcer og bevillinger i kommunerne. Målgruppen i §§ 76-77 er udvidet til også at inkludere personer i risiko for at udvikle funktionsnedsættelse, hvilket er en bred udefinerbar målgruppe, som vanskeliggør fastsættelse af forventede omkostninger. Det foreslås, at målgruppen begrænses.

I § 77 foreslår kommunen, at der laves en afgrænsning, eventuelt at tilbuddet kan gives i op til 12 måneder af 2 gange.

Kurser og rådgivning

Kommunen ønsker, at der i § 78 stk. 1 tilføjes "eller gruppebaseret hjælp og støtte jf. § 76" i sætningen "... skal tilbyde personer med handicap deltagelse i kurser og undervisning, **gruppebaseret hjælp og støtte jf. 76 og lignende**

med...".

Beskæftigelses-, aktivitets- og samværstilbud

I § 80 står "... skal tilbyde beskæftigelse til en person på 18 år eller ældre med handicap...". Kommunen mener ikke, at den fastsatte aldersgrænse er fordelagtig, da der er en gruppe unge, som bliver færdig i uddannelsessystemet som 16-årige og risikerer at falde ud af systemet til de bliver 18 år. Derudover vil kommunen påpege, at det ikke er alle voksne med handicap, som er i stand til at varetage beskæftigelse. Kommunen foreslår derfor, at aldersbegrænsningen fjernes og der i stedet tilføjes tekst, om at tilbuddet om beskæftigelse bygger på en faglig vurdering, der tager højde for borgerens alder og funktionsniveau.

Kommunen ønsker i § 81 en afklaring af, om paragraffen indebærer, at der skal oprettes aktivitets- og samværstilbud i samtlige byer og bosteder samt af, om aktivitets- og samværstilbud inkluderer fritidsordning for skolebørn med funktionsnedsættelser.

Kommunen finder, at § 82 er i strid med ligebehandlingsprincippet og mener, at personer med handicap visiteret til beskæftigelse skal behandles på lige vilkår med andre i beskæftigelse, og derfor ikke skal tilbydes befordring fra kommunen, dog mulighed efter § 83. Kommunen undrer sig dertil i § 82 over, at aktivitet- og samværstilbud ikke er nævnt sammen med beskæftigelse.

Kommunen foreslår, at der i § 83 stk. 3 tilføjes, at Naalakkersuisut skal betale en fastsat takst til driftsherren, såfremt der indgås en aftale om at beskæftigelsen eller aktiviteten skal finde sted på et kommunaldrevet sted. Dette stemmer overens med lignende sætninger i § 80 stk. 3 og § 81 stk. 3.

Kollektiv kørsel

Kommunen ønsker i § 84 en præcision af, at det omhandler personer med en funktionsnedsættelse, der vanskeliggør brug af de offentlige befordringstilbud.

Aflastning

Kommuneqarfik Sermersooq påpeger, at formuleringen i § 86 kan misforstås, så forældre eller øvrige pårørende skal på aflastningsophold. Det foreslås derfor, at "aflastningsophold" skiftes ud med "aflastning".

Til § 86 stk. 2 nr. 1 ønsker kommunen, at der enten i bemærkningerne eller vejledningen til loven, inkluderes en tydelig definition af, hvordan væsentligt merarbejde skal forestås med hensyn til omsorgsopgaven.

I § 87 undrer kommunen sig over, hvorfor der både skal bevilges et vederlag i stk. 2 samt betales for forsørgelse i stk. 3 og 4. Kommunen foreslår, at der tilføjes en undtagelse hertil, hvor kommunen driver eget aflastningstilbud.

Kommunen bemærker, at den nuværende handicaplovgivnings § 41 stk. 3, om at aflastningen kan finde sted ved ophold på et døgntilbud eller i kommunalt arrangeret plejefamilier for børn, er blevet fjernet i § 87. Kommunen undrer sig over årsagen hertil og bemærker, at døgntilbud er inkluderet i § 87 stk. 4. Kommunen ønsker en afklaring af mulighederne for aflastning på døgntilbud.

Efterværn

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at §§ 89-91 om efterværn er en udvidelse af kommunens tilbud under handicaplovgivningen i dag og derfor vil øge behovet for ressourcer og bevillinger i kommunerne.

Kapitel 12: Anbringelse på et sikret døgntilbud for personer med handicap

Kommuneqarfik Sermersooq kan ikke se, hvordan kommunen eller andre kommuner skal kunne løfte opgaven med at fremskaffe et tilbageholdelsessurrogat i § 103 stk. 2 og stk. 3. Kommunerne har begrænsede beføjelser til magtanvendelse, og forslaget stemmer ikke overens med de magtanvendelsesmuligheder, som kommunerne har. Dertil vil det ikke på noget tidspunkt være sikkerhedsmæssigt forsvarligt for kommunens medarbejdere. Kommuneqarfik Sermersooq understreger, at dette må være en opgave, som skal ligge hos politiet eller socialstyrelsen, der har ekspertise og erfaring med sikrede døgntilbud.

Kommunen undrer sig over, at § 104 er en særskilt paragraf og foreslår, at den inkluderes i § 103.

Kapitel 13: Besøgsrejser

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker i § 105, at personer med handicap nu har ret til 1 årlig besøgsrejse. Det vil øge udgifterne for kommunen, især for kommunens borgere, der har ophold i botilbud uden for Grønland. Hertil bemærkes, at 60 % af Kommuneqarfik Sermersooqs borgere anbragt i Danmark har været anbragt i mere end 10 år.

Kommuneqarfik Sermersooq har bekymret sig over, at besøgsrejser for domsanbragte er genindført i § 105. Departementet oplyste dog på "gå-

hjem-mødet om handicaplovgivningen" d. 15. maj, at det var en fejltagelse. Kommunen ser frem til at dette bliver ændret i lovforslaget. Kommunen foreslår dertil, at der tilføjes mulighed for, at domsanbragte kan få besøg af familie i § 105 stk. 2.

Kommunen bemærker, at definitionen af nærtstående i bemærkningerne til § 105 stk. 1 er udvidet i forhold til anden sociallovgivning. Kommunen ønsker ligebehandling af borgere med funktionsnedsættelser, hvilket også bør gælde i forhold til, hvornår man er nærtstående.

Den antalsmæssige begrænsning af nærtstående i § 105 stk. 4 bør gentages i § 106 stk. 5.

Kommuneqarfik Sermersooq pointerer til § 108 og § 109, at flere borgere med funktionsnedsættelser ligeledes vil være berettigede til besøgsrejse i forbindelse med nærtståendes sygdom og begravelse under førtids- og alderspensionslovgivninger samt lovgivningen for offentlig hjælp. Kommunen ønsker en prioritering af, hvornår den ene eller anden lovgivning træder i kraft, såfremt en person er berettiget under flere lovgivninger.

Kapitel 14: Tilsyn

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der i § 111 er indført skærpet personrettet tilsyn. Kommunen ønsker en afklaring af, hvordan der bliver rettet op på forholdene fundet under et skærpet tilsyn, herunder botilbuddets ansvar, og hvornår der skal føres nyt tilsyn. For personer med handicap på døgntilbud, kan kommunerne komme til at føre mange skærpede personrettede tilsyn, såfremt der er udfordringer med de generelle forhold for beboerne, der påvirker samtlige beboere. Kommunen foreslår derfor, at kommunerne skal orientere Naalakkersuisut/den centrale tilsynsenhed efter et skærpet personrettet tilsyn på et døgntilbud, hvorefter det vurderes, om der skal føres driftsorienterede tilsyn på det gældende døgntilbud.

Kommunen bemærker i § 113 stk. 3, at tilsynsenheden selv vælger den frekvens, hvormed de fører tilsyn med døgntilbud. Kommunen skal føre driftsorienterede tilsyn 1 gang om året, jf. Selvstyrets bekendtgørelse om tilsyn med det sociale område nr. 49 af 31. august 2021. Det ønskes, at der fastsættes en lignende frekvens for Naalakkersuisuts driftsorienterede tilsyn på døgntilbud.

Kapitel 15: Handicapråd, handicappolitik og kvalitetsstandarder

Kommuneqarfik Sermersooq pointerer i § 118 stk. 4, at det er problematisk handicaprådet sammensættes med repræsentanter fra Kommunalbestyrelsen samt kommunale medarbejdere, i forhold til om de kommunale medlemmer må komme med egne personlige holdninger, skal stå til ansvar for kommunens indsatser på handicapområdet i rådet, og skal være med til at formidle synspunkter gennem rådet. Kommunen foreslår i stedet, at ansatte i kommunen skal deltage ved behov og her bidrage med viden/information om de områder, handicaprådet efterspørger og evt. kan kommunens medarbejdere sidde med som tilforordnede.

Til § 119 pointerer kommunen, at en revision af handicappolitikken hvert fjerde år er en høj frekvens.

I § 120 stk. 1 står der "*kapitel 9*", hvor der skal stå "*kapitel 10*".

Kommunen foreslår i § 120 stk. 3, at sætningen "*... både særskilt og som en del af handicappolitikken...*" ændres til "*både særskilt og i forbindelse med handicappolitikken*". Eftersom kvalitetsstandarderne og handicappolitikken har forskellige revideringsfrekvenser giver det ikke mening, at have dem i et samlet dokument, men at lægge kvalitetsstandarderne som bilag i forbindelse med handicappolitikken på kommunen hjemmeside.

Kapitel 16: Finansiering og regulering af takster

Regulering af takster

Kommunen undrer sig over, § 123 ikke er en del af underoverskriften "*regulering af takster for døgntilbud*".

Kommunen foreslår til § 123 stk. 2, at alle takster skal offentliggøres d. 15. november året før, ligesom døgntakster i § 124 stk. 5. Det vil give kommunerne mulighed for at tilpasse budgettet inden det nye år.

Regulering af takster for døgntilbud

Kommuneqarfik Sermersooq har indvendinger imod, at kommunernes tidligere forhandlingsplads i § 124 stk. 2 er udgået, så Naalakkersuisut selv kan fastsætte den årlige takst for døgntilbud. Kommunen foreslår, at kommunerne igen tilføjes som forhandlingspart i § 124 stk. 2. Det er ikke tilstrækkeligt, at kommunerne kun er med til forhandlinger, såfremt der sker ændringer i løbet af året jf. § 124 stk. 5.

Kommunen spørger ind til forståelsen af § 124 stk. 3 nr. 2, i forhold til om udgifterne til beboere, der har behov for særligt personale, skal betales som en del af den fastsatte takst for alle beboerne.

Kommunen bemærker i § 124 stk. 3 nr. 6, at taksten inkluderer "udflugter og rejser i og uden for Grønland". Dette er udover kommunernes serviceniveau samt mange almindelige borgeres økonomiske formåen, og kommunen understreger, at der ikke bør være mulighed for rejser uden for Grønland på skatteydernes regning. Kommunen foreslår i stedet at skrive "udflugter og koloni i det geografiske nærområde".

Kapitel 17: Klage

Kommunen foreslår, at "Kommunalbestyrelserne" i § 58 ændres til "Kommunalbestyrelsen".

Kapitel 18: Øvrige bestemmelser og Kapitel 19: Ikrafttrædelses-, ophævelses-, og overgangsbestemmelser

Øvrige bestemmelser samt ikrafttrædelses-, ophævelses-, og overgangsbestemmelser
Kommuneqarfik Sermersooq foreslår, at der i § 127 bibeholdes opdateringsintervallet, men tilføjes, at strategien skal have et 10-årigt sigte for at sikre den langsigtede planlægning, som oprettelsen af nye døgntilbud kræver.

I § 127 stk. 2 ændres nummereringen af de sidste to numre til 3) og 4) fra 2) og 3).

Kommuneqarfik Sermersooq bemærker, at der i bemærkningerne til § 128, står, at det fælles offentlige IT-system skal være en app i GetOrganized. Dette er i strid med udbudsreglerne. Kommunen foreslår derfor, at det slettes, og at Naalakkersuisut i samarbejde med kommunerne laver en kravsspecifikation til systemet, som kommer i udbud.

Derudover ønsker kommunen i § 128 en afklaring af, hvad det fælles offentlige IT-system skal anvendes til, herunder; sagsbehandling, beregning, udbetaling, disponeringsregnskab for anbringelser, økonomiopfølgning, kontraktstyring eller andet. Kommuneqarfik Sermersooq forventer at blive inddraget i udarbejdelsen af kravsspecifikationen til et nyt IT-system.

Kommunen mener, at det er positivt med et fælles offentlig IT-system, så der anvendes det samme på tværs af offentlige institutioner. Dog er det vigtigt, at processen med udarbejdelsen af IT-systemet forløber optimalt, så lovgivningen ikke træder i kraft, før systemet er færdigudviklet, afprøvet og medarbejderne undervist. Kommunen er bekymret for, at

forløbet bliver lige så udfordrende, som implementeringen af IT-systemerne for offentlig hjælp og jobsøgningsydelseslovgivningerne er. Hertil vil kommunen understrege, at tidsplanen i § 135 stk. 4 er urealistisk, da erfaringerne viser, at det vil tage mere end 1 år at udvikle IT-systemet og oplære medarbejderne i brugen af det.

Statistik

Kommuneqarfik Sermersooq foreslår i § 129, at statistikken skal føres gennem det offentlige IT-system, da flere af oplysningerne ikke registreres i de nuværende systemer. Derfor skal denne paragraf have samme ikrafttrædelsesdato som § 128.

Kommunen påpeger, at de statistiske oplysninger, der skal indberettes minder om registreringerne fra den tidligere handicapforordning. Kommunen ønsker en mere detaljeret beskrivelse af, hvad der skal indberettes på. Det vil være en fordel, hvis statistikken føres i fælles definerbare kategorier, så det er lettere at sammenligne på tværs af kommunerne.

Oplysnings- og tilbagebetalingspligt

§ 134 stk. 2 og stk. 3 fremstår som unødvendig fordobling, og særligt stk. 3 passer ikke med bemærkningerne til bestemmelsen.

Med venlig hilsen

Ole Jakobsen

Kommunaldirektør

Kommuneqarfik Sermersooq

ojak@sermersooq.gl

Bilag

1. Høringssvar fra handicaprådet i Kommuneqarfik Sermersooq
2. Høringssvar fra ældrerådet i Kommuneqarfik Sermersooq

Handicaprådets bemærkninger til ændringer i lovforslag til handicaploven

Neden for er handicaprådets bemærkninger til ændringer i lovforslag til handicaploven. I bemærkningerne skelnes der mellem bemærkninger, det samlede råd er enige i, og i bemærkninger, enkelte medlemmer kommer med.

Handicaprådet bemærker helt overordnet, at det ville være godt med en tydelighed i bemærkningerne, om samspillet med anden relevant lovgivning, som fx folkeskolelovgivning, førskoleområdet, børnestøtteloven osv.. Det er en væsentlig pointe for Handicaprådet, at vi ser på det hele menneske i alle aldersgrupper, og tydeligt kan se, hvor der også er hjælp at hente for personer med funktionsnedsættelser i andre lovgivninger.

Handicaprådet anbefaler, at man tydeliggør en kommunalforpligtigelse til at samle fagpersonerne, der forvalter lovgivningen et centralt og lettilgængeligt sted, så borgere med funktionsnedsættelser og pårørende, kan få helhedsorienteret hjælp.

Handicaprådet bemærker positivt, at der i §2 er beskrevet den fri ret til bolig, men kan i samme sætning se, at dette kun er i det omfang, det er muligt. Rådet er bekymret for, at dette gør, at den reelle ret ikke bliver efterlevet.

Handicaprådet værdsætter beskrivelsen omkring bisidderordningen.

Handicaprådet vil gerne opmærksom på, at der i § 7 ikke er tydeliggjort, inden for hvilken tidsramme, pladserne skal oprettes.

Handicaprådet ønsker, at der er tydeliggjort, § 11

Handicaprådet bemærker, at § 14 mfl., hvor man mindsker tidsrammen for at løfte opgaven, skal der følge ressourcer med til at kunne muliggøre en hurtigere sagsbehandling.

Hvad angår § 16 ser Handicaprådet positivt på tiltaget, men gør opmærksom på, at behovet er stort, og at der derfor skal tilføres mange ressourcer for at kunne løfte opgaven.

Handicaprådet bemærker, at der i de forskellige beskrivelser af tilbud, som fx bokollektiv, skal stå *skal* oprette, og ikke *kan*. Handicaprådet noterer ligeledes, at det ikke kan være anbefalelsesværdigt, at borgerne skal tilbydes pladser i andre kommuners tilbud, men i stedet bør være tæt på eget netværk.

Handicaprådet undrer sig over, at borgerne ikke er en del af forslaget om udvalg i § 36.

Handicaprådet påpeger, at der må være ekstra dokumentations- og tilsyns krav i forbindelse med borgere, der er i sikrede døgntilbud.

Handicaprådet er bekymret over forslagene i § 40, hvor forstanderen får særlige rettigheder til at administrere borgernes økonomi.

Handicaprådet gør opmærksom på, at må gøres en særlig indsats for at øge antallet af tilbud her i landet, så man ikke jf. § 48 og 49 sender borgerne ud af landet.

Handicaprådet anbefaler, at man skriver et STU-tilbud ind i lovgivningen, der skal oprettes her i landet.

Handicaprådet anbefaler til § 51, at det må tydeliggøres, at hjemkommunen skal være klar til at tage mod borgeren, og fortsat kan understøtte deres udvikling.

Handicaprådet pointerer, at det jf. § 53 stk. 9 må være et behov for støtte, uanset hvem der har udført et overgreb.

Handicaprådet savner en tidsfrist på de personrettede tilsyn, og opfordrer desuden til et hyppigere samarbejde i forbindelse med overgange.

Handicaprådet undrer sig over fraværet af førskoleområdet i § 63., hvor der blot står "*Ansatte i social-, sundheds- og uddannelsessektoren*".

Handicaprådet finder det urimeligt, at man jf. § 67 og § 101 kan blive aflønnet på baggrund af tidligere løn uden nogen slutfrist. Dette vil kunne betyde, at der vil være meget ulige aflønningsforhold for mennesker, der udfører den samme opgave, men som tidligere var aflønnet forskelligt.

Handicaprådet mener, at '*kan*' skal udskiftes med '*skal*' i § 68. Derudover ser Handicaprådet, at der ikke skal være en aldersbetingelse til muligheden, da borgerne kan have et andet behov grundet deres funktionsnedsættelse.

Handicaprådet mener, at '*kan*' skal udskiftes med '*skal*' i § 76, og ser positivt på tilføjelsen i lovgivningen.

Handicaprådet mener, at '*kan*' skal udskiftes med '*skal*' i § 81 stk. 2.

Handicaprådet mener, at '*kan*' skal udskiftes med '*skal*' i § 85 stk. 4.

Handicaprådet bemærker formuleringen omkring '*merarbejde*' i § 86 stk. 2, 1, og vil gerne tilføje, at behovet godt kan være der uden at det er '*merarbejde*'.

Handicaprådet mener, at '*kan*' skal udskiftes med '*skal*' i § 92.

Handicaprådet undrer sig over, at der i § 101 *kun* gælder ved fuldtidsarbejde.

Handicaprådet bemærker, at der i § 103 en opgave, der ellers burde ligge ved Kriminalforsorgen eller politiet, pludselig overgår til kommunen. Det virker ikke sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Det virker helt forkert placeret lovgivningsmæssigt.

Handicaprådet anbefaler, at der gives lige rettigheder til borgere, uanset om de bor i Danmark eller i en anden by end hjembyen i Grønland.

Handicaprådet anbefaler, at der oprettes en uafhængig tilsynsenhed, der dækker alle botilbud uanset type.

I forbindelse med høring om en ny handicaplov har Ældrerådet i Kommuneqarfik Sermersooq følgende bemærkninger:

- 1) Vi har bemærket de ældres og de handicappede førtidspensionisters boligforhold og de boliger der bliver tilbudt over for dem, f.eks. i forbindelse med akut behov (hvis man har fået brug for hjælp i forb.m. hjerneblødning mv.), ventetiderne på boliger er meget lange, at nogen endvidere er blevet nævnt som kværulerende og problemsøgende.
- 2) Vi vil endvidere minde Jer om, at medierne havde stor opmærksomhed om Alderdomshjemmet i Upernavik forrige år, grundet meget mangelfulde sikkerhedsforanstaltninger.
Selvom vi ikke har større viden om det omtalte, så finder vi det vigtigt, hvad enten boligerne er i alderdomshjemmet eller er i andre boligområder, så er det meget vigtigt sikkerhedsforanstaltningerne følger lovgivning om sikkerhed, idet manglende beredskab kan koste menneskeliv, specielt når en ældre beboer kun kan komme rundt ved hjælp.
- 3) **De barrierer som stopper ændring af almene boliger til handicapboliger, bør fjernes.**

3 a: Man bør jo sikre, at boliger som er ejet af myndighederne og som bliver beboet af ældre handicappede, i følge lejeloven så har man ret til at, at de fysisk handicappedes rettigheder sikres/højnes. De forhold der gør sig gældende på nuværende er jo således, at hvis der skal gøres noget ved en bolig så skal man igennem rigtig mange instanser, før man kan ændre eller tilpasse i en bolig, selvom man ifølge sociallovgivningen allerede har rettigheder til boligændringer, og de hindringer herfor, drejer for det meste om boligejernes og socialforvaltning "distance" (for meget administration). Det resulterer i, at en beboer der er blevet handicappet, bliver nødt til at flytte et andet sted, selvom eget bolig kunne blive tilpasset. Dette bliver nød til at blive rettet i form af en lov.

3 b: Det samme gør sig gældende i forvaltning af boligkomplekser til dagligt, i form af snerydning og lignende.
I dag er det jo sådan, at hvis man har et handicap, f.eks. hvis man er kørestolsbruger, bliver man ikke betjent af medarbejderne fra boligkomplekset, men man skal først igennem en aftale med socialkontoret, med begrundelse om, at der ikke er økonomi til sociale hjælpe foranstaltninger mht. forvaltning af boliger. - Det er forskelsbehandling.
- 4) **Oplysningskampagne vedrørende handicap:**
Det er stadig tydeligt, at vi grønlændere har en mangelfuld accept af de handicappede, årsagen hertil kan være, at vi har sendt stærkt handicappet personer til Danmark i mange år, fordi vi ikke har kunnet formå at passe dem selv.
Vi kan forbedre dette forhold med en oplysningskampagne overfor borgerne, dette bør i høj grad støttes, og med hensyn til de handicappede der bliver ældre. Derfor synes vi at lovforslagene er gode, og disse bør resultere i konkrete tiltag.

- 5) **Med hensyn til at de ældre kan komme væk fra deres boliger** har vi svært ved at se hvorledes den offentlige trafik (2.23) kan organiseres, sådan at man kan bede kommunen om forbedringer vedrørende fortove og at man gør busstoppesteder mere egnet for handicappede og de ældre, vi har derfor svært ved at finde ud af, hvor i lovforslaget der er muligheder for at kunne beordre kommunen til forbedringer.
- For ca. to år siden aflagde Kommuneqarfik Sermersooq en høring til Ældrerådet om, hvorledes man skulle organisere busstoppesteder, så de ældre kan komme væk fra deres hjem, men vi har til dato ikke set nogle forbedringer.

På vegne af Ældrerådet i Kommuneqarfik Sermersooq
Marianne Jensen
Formand